# Lapinlahden kunnan kannanotto Varpaisjärven Kotipihan asumisyksikön lakkauttamissuunnitelmaan

Kunnanhallitus 26.10.2026 § 207
309/06.00.00/2026

Valmistelija hallintojohtaja Ulla Nikulainen, 040 488 3211, ulla.nikulainen@lapinlahti.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialue suunnittelee neljän hoivakodin lakkauttamista. Lisäksi asiakaspaikkoja vähennettäisiin kahdessa asumisyksikössä. Suljettavat yksiköt olisivat Kiuruveden hoitokoti Niva (19 paikkaa), Keiteleen Pehtoori (13), Varpaisjärven Kotipiha (21) ja Riistaveden hoitokoti (19). Sonkajärven Tuulikannel- ja Kipinä-yksiköistä vähennettäisiin 10 paikkaa ja Juankosken Iivolan asumisyksikön yläkerrasta 13 paikkaa.

Suunnitelmat ovat osa hyvinvointialueen talouden sopeuttamistoimia, joilla pyritään kattamaan viime vuosilta kertynyttä alijäämää. Suunnitelmat ovat osa ikääntyneiden palvelujen talousarviovalmistelua vuodelle 2027.

Lapinlahden kunta vastustaa jyrkästi Varpaisjärven Kotipihan asumisyksikön lakkauttamista.

Kotipihan asukkaat ovat ympärivuorokautista hoivaa tarvitsevia ikäihmisiä, joille oma koti ei enää ole turvallinen asumisvaihtoehto. Heidän siirtämisensä pois tutusta ympäristöstä, henkilökunnasta ja läheisten muodostamasta tukiverkostosta aiheuttaisi merkittävää turvattomuutta, epävarmuutta ja henkistä kuormitusta. Tutussa ympäristössä asuminen tukee ikäihmisten toimintakykyä ja hyvinvointia, kun taas pakkomuutto voi johtaa toimintakyvyn heikkenemiseen, lisääntyneeseen palvelutarpeeseen ja jopa erikoissairaanhoidon kustannusten kasvuun.

Lakkauttaminen olisi kohtuutonta myös omaisten näkökulmasta. Pitkät välimatkat heikentävät mahdollisuuksia tavata läheisiä ja osallistua heidän arkeensa. Lähipalveluilla on merkittävä vaikutus sekä asukkaiden elämänlaatuun että omaisten jaksamiseen.

Kotipiha on vuosien aikana kehittynyt toimivaksi, turvalliseksi ja laadukkaaksi asumisyksiköksi. Tilat soveltuvat hyvin ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, ja henkilöstö on ammattitaitoista sekä sitoutunutta. Yksikön toiminnalla on lisäksi laajempi merkitys alueen ikääntyneiden palveluille. Kotipihan yöhoitajat osallistuvat myös turvahälytysten hoitamiseen kyläalueella sekä tukevat Kielon toimintaa yöaikaan. Yksikön lakkauttaminen vaarantaisi samalla kotona asuvien ikäihmisten palvelujen toimivuutta ja turvallisuutta.

Hyvinvointialue perustelee suunnitelmaa palveluverkon tarkastelulla, väestökehityksellä sekä taloudellisilla tavoitteilla. Lapinlahden kunta katsoo, ettei Varpaisjärven Kotipihan osalta ole esitetty riittäviä perusteita, jotka osoittaisivat lakkauttamisen olevan asukkaiden edun mukaista tai pitkällä aikavälillä kokonaistaloudellisesti perusteltua. Ikääntyneiden määrän kasvaessa olemassa olevat, toimivat ja tarkoituksenmukaiset asumisyksiköt tulee hyödyntää täysimääräisesti ennen uusien investointien toteuttamista tai nykyisten palvelujen alasajoa.

Perustuslain, vanhuspalvelulain ja sosiaalihuoltolain keskeisenä tavoitteena on turvata ikääntyneille riittävät, laadukkaat ja turvalliset palvelut. Kotipihan lakkauttaminen heikentäisi näiden tavoitteiden toteutumista Varpaisjärven alueella. Sosiaalihuollossa ensisijaisena lähtökohtana tulee olla asiakkaan etu. Asukkaiden siirtäminen kauemmas läheisistään, tutuista ihmisistä ja elinympäristöstä ei täytä tätä periaatetta.

Lisäksi jatkuvat muutokset ja epävarmuus heikentävät sosiaali- ja terveydenhuollon veto- ja pitovoimaa. Hyvinvointialueella ei ole varaa menettää osaavaa ja

sitoutunutta henkilöstöä tilanteessa, jossa työvoiman saatavuus on jo ennestään haaste.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

lausunnossaan edellyttää, että Varpaisjärven Kotipiha säilytetään osana Pohjois-Savon hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluverkkoa myös vuoden 2027 jälkeen. Kunnanhallitus katsoo, että päätöksenteossa tulee ensisijaisesti huomioida asukkaiden etu, palvelujen saavutettavuus, henkilöstön saatavuus sekä ratkaisujen todelliset pitkän aikavälin taloudelliset vaikutukset.

Päätös

Lapinlahden kunnanhallitus päätti edellyttää, että Varpaisjärven Kotipiha säilytetään osana Pohjois-Savon hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluverkkoa myös vuoden 2027 jälkeen. Kunnanhallitus katsoo, että päätöksenteossa tulee ensisijaisesti huomioida asukkaiden etu, palvelujen saavutettavuus, henkilöstön saatavuus sekä ratkaisujen todelliset pitkän aikavälin taloudelliset vaikutukset.

Pöytäkirjamerkintä: kunnanhallituksen jäsen Jarno Koski poistui esteellisenä asian käsittelyn ja päätöksen teon ajaksi esteellisenä (Pohjois-Savon hyvinvointialueen Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunnan varapuheenjohtaja).